

ת"ד 13719/12/17 - מדינת ישראל נגד פלונית

בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב - יפו

ת"ד 13719-12-17 מדינת ישראל נ' פלונית

לפני כבוד השופט אלעד שור
המאשימה:
נגד
מדינת ישראל

הנאשמים: פלונית

החלטה

בפניי בקשה נוספת של המאשימה להורות על קבלת הודעת הולכת הרגל המעורבת אשר נפטרה.

השתלשלות העניינים כדלקמן:

1. ביום 19/3/19 התנהל דיון הוכחות בפניי במהלכו ביקשה המאשימה להגיש את הודעת הנפגעת, על אף שנפטרה (ללא קשר לתאונה), וזאת לפי סעיף 10 א' לפקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א-1971.

לאור התנגדות הסניגור ניתנה על ידי החלטה ביום 21/3/19 לפיה דחיתי את בקשת המאשימה בהתייחסותי לסעיף 10 א' לפקודת הראיות.

2. בעקבות החלטתי הגישה ב"כ המאשימה בקשה נוספת וטענה כי "בהיסח הדעת" נטענה הבקשה לפי סעיף 10 א' לפקודה וכי הסעיף הנכון הנו סעיף 10 (1) לפקודה.

ב"כ הנאשמת התנגד לבקשה, לטענתו משנתנה החלטה על ידי בית המשפט יש לערער על ההחלטה במסגרת הערעור, וכי לא קיים הליך המאפשר להגיש בקשה זו ומשהוגשה הרי שלבית המשפט אין סמכות לדון בה.

דין והכרעה

3. לאחר ששקלתי את טיעוני הצדדים מצאתי כי יש מקום לדון בבקשה זו לגופו של עניין ואסביר, מעיון בפרוטוקול הדיון מיום 19/3/19 בעמ' 12 ש' 2 נאמר מפי ב"כ המאשימה **"עפ"י סעיף 10 1 ..."**, אמנם בתחילת דברי ב"כ המאשימה טרם תגובת ב"כ הנאשמת בדיון, נאמר על ידה כי הבקשה הנה לפי סעיף 10 א' לפקודה, אך כאמור ניתן ללמוד לאור הדברים בהמשך בהם התייחסה לסעיף הנכון כי אכן מדובר בהיסח דעת ותו לא.

4. מטרתו של המשפט הפלילי הנה להגיע לחקר האמת תוך שמירה על הליך הוגן וראוי כלפי הנאשמת אך הליך הוגן הנו גם כלפי המאשימה, ההגנות המשפטית הנדרשת מבית המשפט ומהצדדים הנה כלפי כל המתדיינים ובמקרה זה כלפי התביעה אשר בתום לב ובהיסח הדעת נקטה בסעיף לא נכון, יפים לעניין זה דברים שנאמרו מפי השופט (כתוארו דאז) א. ברק בע"פ 639/79 **אפללו נ' מדינת ישראל** [35], בעמ' 575:

"ההליך הפלילי מהווה מערכת מתואמת ומאוזנת של נורמות הבאה להגשים את המשפט הפלילי הסובסטנטיבי. מטרתו של ההליך הפלילי היא להביא לזיכוי של החף מפשע ולהרשעתו של האשם. ההליך הפלילי אינו תחרות, לא ספורטיבית ולא אחרת. המשפט אינו משחק... מטרת הדיון הפלילי היא לחשוף את האמת. הן התובע והן הנאשם צריכים לתרום את חלקם לגילוי האמת. במגנה כרטה של הנאשם לא כתוב כי ההליך הפלילי צריך להעניק לו יתרונות טקטיים על פני התובע. מטרת ההליך אינה להעניק יתרונות טקטיים, לא לתובע ולא לנאשם".

5. ולגופה של בקשה, סעיף 10 (1) לפקודת הראיות קובע כי ניתן להגיש אמרה של עד גם כאשר האחרון נפטר כשהפטירה כלל איננה קשורה לעבירה, וזאת כאשר מדובר בעבירות אלימות והאמרה נאמרה בסמוך למעשה האלימות ובהזדמנות הראשונה שהייתה לקורבן להתאונן עליה להלן הסעיף:

10. עדות על אמרה שאמר אדם שנעשה בו, לפי הטענה, מעשה אלימות, והאמרה נוגעת לאותו מעשה או לנסיבות-לואי שלו, תהא קבילה אף אם האדם שאמר אותה אינו נוכח כעד ואף אין להביאו למשפט משום שהוא נפטר או תשוש או חולה או נעדר מן הארץ, ובלבד שנתקיימה באותה אמרה אחת מאלה:
(1) היא נאמרה בשעת מעשה האלימות, או בסמוך לאחריו, או לאחר שהיתה לו ההזדמנות הראשונה להתאונן עליו;

6. על בית המשפט לבחון שתי שאלות, הראשונה האם מדובר במעשה אלימות, במידה שכן השאלה השנייה עליה יש לענות הנה האם האמרה אכן ניתנה בהזדמנות הראשונה.

אתחיל דווקא עם השאלה השנייה שכן הפסיקה בסוגיה זו לא קבעה מסמרות נוקשים אלא בכל מקרה נבחן הדבר על פי נסיבותיו ראה לעניין זה את דבריו של הנשיא שמגר ע"פ 3737/91 **אסדי חיר נ' מ"י פ"ד** מו(3) 273,275:

"הפסיקה שלנו גם לא קבעה כלל נוקשה, לפיו קבילות רק אמרות שהן בגדר השמעת דברים בהזדמנות הראשונה ממש. תלונה שנמסרה לחוקר משטרה, לאחר שקודם לכן מסר קורבן המעשה פרטים על מצב בריאותו לרופא בחדר המיון, נחשבה גם כן להזדמנות ראשונה להתלונן (ע"פ 399/72 [3], והשווה ע"פ 436/80 [4], בעמ' 571, בה לא נתקבלה אמרה שהושמעה באוזני רופאה, מאחר שקורבן האינוס פגש ברופאה רק לאחר שהיו מפגשים קודמים עם שוטרים ועם אחות, ובהם לא נמסרו פרטים כלשהם על מעשה העבירה)."

ראה למשל **תפ (מחוזי חיפה) 6013/07 מדינת ישראל נ' אריק שכטר**, שם קיבל כבוד השופט א. שיף אמרה אשר נמסרה מספר שעות לאחר אירוע ושעתיים לאחר תחקור ראשוני:

מן האמור לעיל עולה, כי גם המונח "בהזדמנות הראשונה" פורש בפסיקה בהרחבה, ע"פ נסיבותיו הספציפיות של הארוע הנבחן ובמיוחד בשים לב לרציונל לפיו בזמן שחלף מאז התרחשות הארוע ועד מסירתה של האמרה, לא התרחש ארוע כלשהו שיש בכוחו להקים חשד שמא הושפע מוסר האמרה שלא לומר אמת. בענייננו, בתחקור הראשוני שנערך למתלוננת, היא מסרה תאור כללי ותמציתי של הארוע ומפאת מצבה, לא סברה רס"ר דלויה כי ניתן להמשיך ולגבות ממנה הודעה מפורטת בדבר פרטי השוד ועל כן היא נשלחה לקבלת טיפול רפואי. לאחר קבלת הטיפול כאמור, כשעתיים ממועד התחקור הראשוני, נגבתה מהמתלוננת הודעה מפורטת.

ראה גם **ת"ד 10188-08 מ.י. ענף תנועה ת"א נ' נבון**, שם קבע כבוד השופט עופר נהרי כי בחלוף יממה ממועד אירוע התאונה ועד מסירת האמרה לא ניתן לקבוע כי האמרה ניתנה תחת השפעת אלימות, החלטה זו אושרה על ידי ביהמ"ש המחוזי כבוד השופט רענן בן יוסף **בעפ"ת 40922-03-12 נבון נ' מדינת ישראל**. כך גם **בת"ד 5285-07-13 מדינת ישראל נ' הרשקוביץ** קבעה כבוד השופטת טל תדמור-זמיר כי מתן האמרה ארבעה חודשים מאירוע התאונה אינו חוסה תחת "השפעת אלימות".

בענייננו האמרה נמסרה שעתיים וחצי לאחר התרחשות אירוע התאונה, על פי עובדות כתב האישום התאונה ארעה בשעה 13:40 ומהודעת הנפגעת עולה כי נחקרה בשעה 16:00 בבית החולים.

אין בידי בית המשפט ראיה לכך שטרם מתן עדותה לבוחן המשטרתי מסרה גרסה או שגרסתה נפגמה עקב שיחה עם אדם כזה או אחר ועל כן ניתן לקבוע כי זו הייתה ההזדמנות הראשונה בה ניתנה למעורבת ההזדמנות להתאונן עליה.

7. השאלה הראשונה היא שמעוררת, בעניי, את הקושי במקרה זה, שכן האם כל תאונת דרכים, ללא קשר לנסיבותיה, באופן אוטומטי, מוגדרת כעבירת אלימות? על מנת לענות על שאלה זו יש לבדוק את ההיסטוריה אשר הביאה לקביעה; הקביעה כי תאונות דרכים מוגדרות "עבירת אלימות" נקבעה בע"פ 64/55 **היועמ"ש נ' וולפוביץ, פ"ד כרך ט, תשס"ו/תשס"ז, 785**, שם קבע כבוד השופט (כתוארו אז) זוסמן ז"ל, כי למעשה הגם שמדובר בתאונת דרכים וברי כי הנהג לא פעל מתוך כוונה, נקודת המבט הנה מבטו של הנפגע אשר מגיב כפי שמגיב אדם הנפגע פיזית ולא שואל עצמו מה הייתה כוונת הפוגע, קרי במצב זה מיוחסת לנפגע חזקת אמינות שכן תגובותיו על פי רוב יהיו אותנטיות, להלן ציטוט הדברים:

"מכיון שכך, נראה לנו, שישלמדודא אתכשרותה הודעה לפיקנה מידה אובייקטיבי בלבד, היינו, לפימצבו של הקרבן. אשר מסר את ההודעה. מבחינת ואין נפקא מינה בכך אמה מעשה נגרם על ידי מישהו במזיד או ברשלנות. די בכך שהקרבן נפגע כתוצאה מכוח שהופעל כלפי גופו. לפיכך, לצורך כשרות הראיה, אחת היא מה המידת האשמה המיוחסת לנאשם."

בפרשת ופולביץ מדובר היה בתאונה שהביאה למותו של אדם, ההודעה במקרה זה נגבתה יום למחרת הפגיעה משום שהנפגע לא יכול היה לתקשר עקב פגיעותיו, שכאמור הביאו למותו בסופו של יום.

בעפ 1894/14 **אנדרג'או גבריאל צ'אקול נ' מדינת ישראל**, קבע ביהמ"ש העליון כי עבירה של הריגה בתאונת דרכים, שהתרחשה תוך כדי נהיגה בשכרות ובמהירות מופרזת, והביאה למותו של אדם, ניתן להגדירה כעבירת אלימות על אף שאינה עונה לתנאים הטכניים של עבירת אלימות אך מבחינה מהותית הסיכון הרב שיצר הנאשם והתממשותו מגיעים כדי עבירת אלימות, הגדרת העבירה כאליומות במקרה זה נבעה מהפעלת מאסר מותנה שהיה תלוי ועומד כנגד הנאשם בגין עבירת אלימות להלן ציטוט הדברים:

"במקרה שלפנינו, המערער העמיד מספר חיי אדם בסיכון שעה שנכנס לרכבו כשהוא שיכור ועייף. כפי שנפסק בעניין סבן, הגדרת עבירת התנאי כ"עבירת אלימות" היא הגדרה רחבה הכוללת בתוכה כל עבירה שעניינה איסור על פגיעה בחיי אדם (שם, בפסקה 7). כך, בעניין סבן, עבירת סיכון חיי אדם בנתיבי תחבורה, לפי סעיף 332(2) לחוק העונשין נקבעה כעבירת אלימות המפעילה את המאסר המותנה (שם). בענייננו, אמנם מדובר בעבירה שונה, של נהיגה תחת השפעת משקאות משכרים לפי סעיף 62(3) ו-64ב (א)(3)+(4) לפקודה, אשר ביסודותיה הטכניים אינה מגלה יסוד של אלימות, אולם במובנה המהותי משמעותה העמדת חיי אדם בסיכון. לצערנו, במקרה שלפנינו, הסיכון התממש ואכן חיי אדם נקטלו, ובהתאם המערער הואשם והורשע בעבירת הריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין. הסיכון הרב במעשיו של המערער אשר הסתברותם לפגיעה בחיי אדם גבוהה מחייב הכרה במעשיו כמעשי אלימות המקימים "עבירת אלימות" ואשר מפעילים את המאסר המותנה שהוטל על המערער בתיק קודם."

8. למעשה קבלת אמרה של עד ללא מתן אפשרות להגנה לעשות שימוש בכלי העיקרי ואולי לעיתים אף היחיד, החקירה הנגדית, הנו חריג לכלל אי קבלת עדות מפי השמועה, וככזה נראה כי הגדרת תאונת דרכים כעבירת אלימות

במנותק מנסיבות התאונה הנה שאלה שצריכה להבחן שכן מהפסיקה שלעיל ניתן ללמוד כי על פי רוב הקביעה הנה בד בבד עם נסיבות ותוצאות האירוע.

9. לדידי ראוי לבחון מספר דברים הקשורים לאירוע התאונה, הראשון והחשוב ביותר הנו רמת הפגיעה בנפגע, לדוגמה פגיעה קלה שעל פניו ניתן ללמוד ממנה שלא בהכרח הביאה את הנפגע לידי מצב נפשי בדומה לנפגע אלימות. דבר שני שיש לבדוק הנו רמת מעורבותו של הנפגע בתאונה, לדוגמה במקרים רבים בהם נהגים מעורבים בתאונות דרכים עקב אי ציות לאור האדום שברמזור אינם ערים כלל כי חצו את הצומת בחסות האור האדום ובמקרים אלו עלולים מיד לאחר התאונה לזעוק כי עברו בירוק, האם במצב דברים זה כאשר הנפגע מעורב באופן בו הוא עלול למצוא עצמו מואשם בגרימת התאונה, יהיה זה נכון לראות בתגובתו כתגובה אותנטית שיש לראות בה אמת מוחלטת?.

עניין נוסף שיש לבדוק הוא רמת האחריות המוטלת, לדוגמה האם בכל מקרה בו מיוחסת לנהג הפוגע רמת אחריות נמוכה של חוסר זהירות שאינה מגיעה כדי רשלנות יהיה זה נכון לקבוע כי האירוע הנו אירוע אלימות, במצב דברים זה יש לבדוק את האירוע ביחס לרמת הפגיעה של הנפגע ונסיבות מסירת האמרה.

10. באירוע דנן מדובר בתאונת דרכים קלה (על פי עובדות כתב האישום "חוסר זהירות") הנפגעת נפגעה קלות, אם לצורך העניין בלבד נקבל את גרסת הנפגעת הרי שמדובר בנפגעת שהייתה הולכת רגל אשר זיהתה את רכב הנאשמת מתקרב אליה, על פי עובדות כתב האישום ביציאה מחניון, צעקה לעברה "רגע רגע" ואז נפלה על הכביש, הורמה על ידי אנשים והושבה על ספסל עד שפונתה על ידי אמבולנס, על פי הודעת הנאשמת אף טופלה על ידי הנאשמת עד פינויה, קרי הנפגעת הייתה מודעת כי מדובר בתאונת דרכים ולא ברור עד כמה האירוע היה טראומתי בנסיבות העניין לפחות באופן שניתן להסיק ממנו כי אמרת הנפגעת על אף שניתנה בהזדמנות הראשונה מהווה אמרה ספונטנית תחת התחושה כי נעשה כלפיה אירוע אלימות.

11. אני סבור כי במקרה זה כאשר מדובר בפגיעות קלות ובנסיבות כפי שהודגמו לעיל כאשר המאשימה בחרה לייחס לנאשמת רמת אחריות נמוכה של חוסר זהירות, לא נכון יהיה להגדיר את התאונה באופן גורף כאירוע אלימות ובכך להביא לידי החרגת הכלל של אי קבלת עדות מפי השמועה ובכך לשלול מהנאשמת את החקירה הנגדית ויכולתה להתמודד עם עדות שיש בכוחה להביא לידי הרשעתה בתאונה.

לפיכך אני קובע כי מאחר והתנאי להחרגת העדות וקבלתה כאמור בסעיף 10 (1) לפקודת הראיות לפיו מדובר באירוע אלימות לא מתקיים ועל כן אין מקום לאפשר קבלת הראיה.

12. למעלה מן הצורך אציין כי גם בחינת מהלך הדברים בקשר לעדות הנפגעת לקתה בפגמים היוורדים לשורשו של הליך ופגעו למעשה באפשרותה של הנאשמת להתגונן כדבעי, להלן השתלשלות האירועים:

ביום 17/7/18 כפרה הנאשמת באשמה והתיק נקבע לדין הוכחות ליום 31/10/18.

ביום 31/10/18 הנפגעת לא התייצבה למתן עדותה באת כוח המאשימה עדכנה את ביהמ"ש באלו המילים:

"הנפגעת לא התייצבה, יצרתי קשר איתה, ודיברתי עם בתה. מדובר באישה שחולה מאוד, שוחררה לא מזמן

מבית חולים עקב בעיות אונקולוגיות. נמצאת במצב קשה והיא זקוקה לחמצן וכרגע המשפחה מטפלת בכך שהבלון חמצן יהיה ברשותה בבית. מדובר באישה צלולה דעת (הדגשה שלי)."

בהמשך הדברים ביקשה ב"כ המאשימה לקבוע את התיק להמשך הוכחות ודין ההוכחות נדחה ליום 27/11/18.

13. ביום 20/11/18 הגישה המאשימה בקשה לדחיית מועד ההוכחות בה ציינה כי הנפגעת בת 81 סובלת מבעיות רפואיות בהן בעיות נשימה וזקוקה לבלון חמצן וכי היא מאושפזת בבית חולים ואין צפי לשחרורה עד למועד ההוכחות, לאור הדברים ביהמ"ש המיר את הדיון לתזכורת צדדים ולאחר עוד שני דיונים בהם המאשימה ביקשה לשקול את צעדיה, ביום 3/1/19, ביקשה המאשימה לחדש את דיון ההוכחות באומרה כדלקמן:

"אציין כי שוחחנו עם משפחת הנפגעת. הם מסכימים להעדת הנפגעת. אשר על כן אנו ממשיכים בהליכים. אבקש שתיקבע תזכורת צדדים בפני כב' השופט האוזרמן לקביעת מועד חדש לשמיעת ראיות."

14. התיק נקבע לתזכורת צדדים נוספת ליום 27/2/19 לצורך קביעת מועד הוכחות וביום זה נקבע דיון ההוכחות ליום 19/3/19, כאמור, אז הודיעה המאשימה כי הנפגעת נפטרה ובקשה את הגשת הודעתה, כאמור לעיל.

יש לציין כי בשום שלב לא ביקשה המאשימה את בית המשפט לגבות עדות במקום אחר לאור מצב בריאותה של המעורבת כאמור בסעיף 110 לחוק סדר הדין, זאת, על אף שהיה ידוע למאשימה כפי שהודגם לעיל, כי הנפגעת אישה מבוגרת וכי מצבה הבריאותי חמור אך על אף מצבה הבריאותי הייתה צלולה, קרי יכולה הייתה להעיד בביתה או בבית החולים, ולמעשה בהתנהלותה זו של המאשימה נמנע מהנאשמת אחד הכלים החשובים ביותר אשר עומדים לרשותו של נאשם, קרי החקירה הנגדית.

15. לאור כל האמור אינני נעתר לבקשה להגיש את הודעתה של הנפגעת הגברת מורד שמחה ז"ל.

ניתנה היום, כ"ג ניסן תשע"ט, 28 אפריל 2019, בהעדר הצדדים.